

ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURETTİN ÖZDEBİR - Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri, değerli konuklarımız; hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Evet, bir basın açıklaması yaptık; ülkemize yapılan saldırıyla ilgili sivil toplum örgütlerimiz adına bir açıklamada bulunduk. Şimdi burada Ankara Sanayi Odası olarak biraz daha bu konuyu derinleştirerek Ankara Sanayi Odası olarak veya Yönetim Kurulu Başkanı olarak benim görüşlerimi sizlere aktarmaya çalışacağım.

Ekonomimize saldırılan devam ettiği bu günlerde öncelikle ASO'nun bütün üyeleri olarak Hükümetimizin yanında olduğumuzu kamuoyuna ilan ediyor, biz iş adamları olarak ticaretin savaşının olmayacağı, ticarete rekabetin olacağı bilinciyle daha fazla çalışmaya ve daha fazla üretmeye devam edeceğiz. Bu doğrultuda ekonominin bir an önce toparlanması ve hızlı bir büyüme trendine girmesi için ivedi olarak yapılması gerekenleri ASO olarak tavsiye niteliğinde sıralamak istiyorum.

Ekonomi yönetimi bir an önce gerçek anlamda kendi istikrar programımız olma özelliğini taşıyan bütüncül ve iktisadi anlayışa uygun, inandırıcılığı olan bir program açıklamalıdır. Burada Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız tarafından açıklamalar yapıldı, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklamalar yapıldı ve bu açıklamaların hepsine de katılıyoruz. Ancak, özellikle ekonomideki aktörlerin ve yabancı aktörlerin olayı bir bütün olarak değerlendirebilmesi için bunun bir bütüncül metin içerisinde açıklanması daha etkili olacaktır diyoruz.

Özellikle faiz dışı açık verdiğimiz son dönemlerde mali disiplinin ivedi bir şekilde sağlanması gerekir. Bu doğrultuda, kamu tasarruf politikalarının devreye sokulması, kamu borç gereksiniminin azaltılması, israfın önlenmesi, getirisi düşük-geri dönüşümü uzun yatırımların geçici olarak durdurulması gerekir. Mali disiplinin sağlanmasında uygulamaya konulacak politikalarda şeffaflık esası dikkate alınmalıdır. Bu minvalde, bunun gerçekleşmesi için mali kuralın uygulanmaya geçirilmesi gerekir.

Enflasyonla mücadelede Merkez Bankasının bağımsızlığına ve saygınlığına önem verilmelidir. Lüks tüketim harcamalarından kaçınılması, yerli tüketimin özendirilmesi lazımdır. Ana ham maddesi ülkemizde olan sanayi mallarının üretiminin artırılması ve bunun sağlanması için uygun teşvik politikalarının yürürlüğe girmesi gereklidir. Örneğin cevherden madene, minerallerden kimyasallara ithal ikameci bir ekonomi politikasıyla ithalat bağımlılığının azaltılması lazımdır. Aramızda büyük madencilerimiz var. Her zaman cevheri çıkartıyoruz, bunu çıkartırken mazot harcıyoruz, naklederken mazot harcıyoruz. Demir yoluyla taşıyorsak yüksek tarifeli fiyatlarla taşıyoruz. Karayoluyla taşımak bazen daha da ucuza geliyor. Ondan sonra yurt dışından gelen cevher daha ucuz olduğu için onu alıyorlar. Hâlbuki onun üzerindeki ÖTV'siydi, KDV'siydi gibi şeyler bir şekilde sübvansede edilse ve karşılanırsa biz o zaman kendi cevherimizi işleriz, böylece ne dünyanın en büyük hurda alıcısı oluruz ne de dünyadan cevher getirmiş oluruz.

Yaşamış olduğumuz coğrafyanın yüksek diploması gerektirdiğini unutmadan ve ülkemizin saygınlığından taviz vermeden sorunların diplomasıyla çözümünün aranması öncelikli olmalıdır.

Yukarıda zikrettiğimiz öneriler Sayın Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından söylenmiştir. Ancak, bunların parça parça değil, bütüncül bir millî program içinde zikredilmesi gerekir.

Ayrıca, ekonomide ortaya çıkan kırılğan yapının aşılması mevcut işletmelerimizin yaşatılmasına bağlıdır. Burayı tekrar ediyorum: Ekonomideki kırılğan yapının aşılması mevcut işletmelerimizin yaşatılmasına bağlıdır. Bu işletmelerin sağlanacak teşvik politikalarıyla

yüksek teknoloji ve katma değeri yüksek mal ve hizmet üreten işletmelere dönüşeceği aşikârdır.

Üretim ekonomisi ekonominin temel yapı taşı olmalıdır. Burada Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarına uyarak kamu alımlarında yurt dışı girdi oranı yüksek ürünlerde fiyatlarını TL'ye döndüren kuruluşlarımız için de telafi edici -müteahhitlik hizmetlerinde olduğu gibi- belki bir fiyat farkı düzenlemesi de yapılması gerektiği kanaatindeyim çünkü bana bu yönde gelen şikâyetler var.

Mevcut işletmelerimizin yaşatılmasından kasıt, tabii ki bu işletmelerimizi yaşatmamız lazım, işlerine devam etmeleri lazım, ham maddelerini, ihtiyaçlarını alabilmeleri lazım. Bunu birilerinin fırsatçılık yapıp da stoklayıp daha yüksek fiyata satma girişimine müsaade edilmemesi lazım, bizim de etmememiz lazım. Lütfen bu konularda bize düşen görevler için de bizi uyarın, biz de takip edelim. Ama bu işletmeler çok uzun emekler, çok büyük çabalarla yaratılmış kuruluşlardır ve ihtiyacımız olan yüksek katma değerli ürünleri, daha teknolojik ürünleri de en kolay yapabilecek, ona en kolay ulaşabilecek işletmeler de bunlardır. Bununla ilgili dün gece Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından bir tebliğ yayınlandı. Bilmiyorum haberiniz var mı? İşletmelerin borçlarının tekrar -"yapılandırma" deyince başka anlaşılıyor ama- refinansman ve yapılandırılması için, bu işin biraz daha kolaylaştırılmasıyla ilgili bir düzenleme yapıldı. Burada bir kısım faiz alacaklarından vazgeçilmesi, faizin tekrar belirlenmesi ve bununla ilgili, hatırladığım kadarıyla 24 aya kadar tekrar bir vadelenme yapılması gerekiyor. Burada objektif kriterlere göre bu değerlendirmenin yapılması için -daha alt mevzuatları düzenlenmedi ama- bağımsız denetçiler tarafından hazırlanacak bir raporla, bir çerçeve anlaşmasıyla firmalar bankalarıyla bu yapılandırmaları yapabilecekler. Görüldüğü gibi, aklımıza gelen gelmeyen birçok konuda aslında ekonomi yönetimi çalışıyor ve gerekli tedbirleri almaya gayret ediyorlar. Şu anda ortalık toz duman. Bugün piyasalar biraz daha oturdu, dün biraz daha rahatlamıştı. Şu anda kaçır kurlar bilmiyorum ama dün dolar 6.52'ye kadar inmişti. İşte 7.20'den 6.52'ye inince eşeğini önce kaybedip sonra bulan ve sevinen Nasreddin Hoca fıkrası gibi 6.52'ye indi diye seviniyorsunuz. Ben onun daha da aşağılara ineceğine, makul bir seviyede tekrar dengeye oturacağına inanıyorum.

Tavsiyelerimize devam edersek... Yapısal reformların bir an önce hayata geçirilmesi, inovasyon AR-GE faaliyetlerine ağırlık verilmesi, buna uygun ortam sağlanması gerekmektedir.

Yatırım ortamının hızlı bir şekilde iyileştirilmesi, yabancı yatırımcıya güvenin sağlandığı algısının yerleştirilmesi elzemdir. Bunun sağlanması için de rekabete dayalı bir ekonomi politikası benimsenmesi gerekmektedir.

Cari açığın ekonomi ve istikrar üzerinde yüksek bir maliyet unsuru olduğu unutulmamalıdır. Cari açığın önemli unsuru olan enerjide dışa bağımlılığın azaltılarak yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesi zaruridir.

Evet, aslında 81 milyonun tek tek tercihleriyle bu cari açığı birlikte oluşturuyoruz. Asgari ücretli çalışanımızın elinde iPhone X'i ben görüyorum. Ben alamıyorum, o nasıl alıyor diye hayret ediyorum. Verdiğimiz maaşların demek ki bereketi var. Yani telefona bir yılda 3 tane Yavuz Sultan Selim Köprüsü verdik. Biz ülke olarak bu kadar lüksü kaldırabilecek durumda değiliz. Tabii ki parası olan alacak ama parası olan da ülkenin durumunu gözeterek kendisini ona göre ayarlamak mecburiyetinde. Mütevazı olmak aslında bizim inancımızın da temeli. Yani burada ifrata kaçmamak da gerekir. Bu anlamda, hepimizin tercihlerini yaparken dikkatli olması gerekir. Yani bu cari açığı hep beraber oluşturuyoruz. Ben ithal bir kravatı veya kalemi beğeniyorum, ufak ufak bu rakamlar üst üste bindiği zaman ülkenin gelirinden fazla gidere sebep oluyor. İki şey yapmamız lazım. Hızlı olarak yapabileceğimiz, bir: Özellikle Amerikan mallarına... Amerikan mallarından kastım, Amerikan şirketlerinin Türkiye'de ürettikleri mallar değildir. Çünkü onlar Türkiye'de kurulmuş, Türk Ticaret Kanunu'na göre faaliyette bulunan, bizim insanımızı istihdam eden, ülkemizde katma değer yaratan kuruluşlardır.

Onları ayrıca değerlendirmemiz lazım. Ama doğrudan doğruya özellikle Amerika'dan ithal edilen, aynı zamanda yurt dışından olup da alternatifi ülkemizde olan malları almamız lazım. Bugün artık, Allah'a çok şükür, ülkemizde hemen hemen her şeyin bir alternatifi üretilmekte. Cep telefonundan bilgisayara kadar, otomobilden başka şeylere kadar her şey üretiliyor. O zaman, ülkemizde alternatifi varsa onu alalım, kötü diye atmayalım, uğraşalım, iyi yapmaları için onları takip edelim. Yanlışlıkları varsa piyasa denetimi-gözetimi diye bir mekanizma var, tüketiciler hakları var, bizler varız, gelin hep beraber baskı yapalım işini doğru yapanları destekleyelim. Bu anlamda hepimize görevler düşmekte, hepimizin gayret sarf etmesi lazım.

Hepinize hayırlı bayramlar diliyorum. Sorularınız varsa memnuniyetle onu da cevaplandırmak isterim.